

Εκπαίδευση Επιμορφωτών Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.

Συστάδα: Φυσική Αγωγή και Υγεία [B2.9]

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Διδακτική της Φυσικής Αγωγής και Υγείας με την υποστήριξη των ΤΠΕ (Μέρος Β2': Θεωρίες μάθησης και διδακτικά σενάρια) Υποενότητα 7.1.8 (2^η συνεδρία)

Σαν τον άνεμο... κινούμαι

Έκδοση 1η

Σεπτέμβριος 2018

Πράξη:

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
(ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΠΕ)

Φορείς Υλοποίησης:

Δικαιούχος φορέας:

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Συμπράττων φορέας:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1 Διδακτική της Φυσικής Αγωγής και Υγείας με την υποστήριξη των ΤΠΕ (Μέρος Β2': Θεωρίες μάθησης και διδακτικά σενάρια)

1.1 Μαθησιακοί Στόχοι

Μετά την ολοκλήρωση της ενότητας, οι επιμορφούμενοι θα είναι ικανοί να:

- Προσεγγίζουν κριτικά οι ίδιοι και να αναπτύσσουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διδακτικά σενάρια, περιβάλλοντα/εργαλεία μάθησης με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

1.2 Το εκπαιδευτικό σενάριο «Σαν τον άνεμο... κινούμαι»

Εισαγωγή. Η μουσικοκινητική αγωγή είναι ένα από τα μαθήματα που διδάσκεται τις πρώτες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Από την Α έως και την Δ Τάξη). Η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα μουσικοκινητικής αγωγής δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό για ποιοτικότερο μάθημα ιδιαίτερα αν ο ίδιος δεν διαθέτει γνώσεις μουσικής ή νιώθει ανασφαλής για αυτές.

Τα μαθήματα της μουσικοκινητικής αγωγής έχουν ως στόχο την καλλιέργεια τόσο των αντιληπτικών και των φυσικών ικανοτήτων όσο και των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών. Επιδιώκεται όμως και η καλλιέργεια της φαντασίας, της συνεργασίας της επικοινωνίας, της κινητικής έκφρασης και της κινητικής δημιουργικότητας των μαθητών. Εκμεταλλευόμενη την προσωπική βιωματική εμπειρία, την εξερεύνηση, την παρατήρηση και το δημιουργικό αυτοσχεδιασμό, η μουσικοκινητική αγωγή προσεγγίζει με τη μουσική, την κίνηση και το λόγο έννοιες που έχουν ως κοινό παρονομαστή τους το ρυθμό. «Ο ρυθμός χαρακτηρίζει κάθε κίνηση που έχει συναρμογή» (Μπουρνέλλη, και συν., 2006, σ. 58) και αποτελεί στόχο της Φυσικής Αγωγής.

Το παρόν σενάριο έρχεται να προτείνει μια μαθησιακή διαδικασία ανάκλησης των προηγούμενων γνώσεων των μαθητών και την ομαλή ένταξή τους στην «ύλη» της μουσικοκινητικής αγωγής της Δ τάξης του Δημοτικού σχολείου. (βλ. Moodle-Υλικό αναφοράς- Εκπαιδευτικό σενάριο «Σαν τον άνεμο... κινούμαι».pdf).

1.2.1 Εκπαιδευτικό σενάριο: «Σαν τον άνεμο... κινούμαι»

[Δημιουργός: Νικόλαος Αποστολάκης]

1. Τίτλος

Σαν τον άνεμο... κινούμαι.

2. Εμπλεκόμενα Γνωστικά Αντικείμενα

Φυσική Αγωγή

3. Τάξη στην οποία απευθύνεται

Δ τάξη του Δημοτικού Σχολείου

Σκοπός

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών Φυσικής Αγωγής για το Δημοτικό Σχολείο, 2007, σ. 16

4ος: Απόκτηση θετικής εμπειρίας από τη φυσική δραστηριότητα και ανάπτυξη της αυτο-έκφρασης και της κοινωνικότητας: οι μαθητές να αποκτήσουν θετικές εμπειρίες από τη συμμετοχή τους στις φυσικές δραστηριότητες, να δημιουργούν ποικίλους και πρωτότυπους τρόπους κίνησης, να εκφράζουν μέσω αυτών συναισθήματα, σκέψεις και προβληματισμούς και παράλληλα να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και κοινωνικής συναναστροφής.

Μαθησιακοί στόχοι

Οι μαθητές να:

- αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες, καλλιεργήσουν την αίσθηση του ρυθμού και τη φαντασία τους
- καλλιεργήσουν συνεργασία, ομαδικότητα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, θάρρος, αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, ελεύθερη και δημοκρατική έκφραση
- να ανακαλέσουν γνώσεις σχετικές με την κίνηση, τη μουσική και το ρυθμό
- καλλιεργήσουν την κινητική δημιουργικότητα, την αυτενέργεια και να μπορούν να αυτοσχεδιάζουν κινητικά στο χώρο.

4. Διάρκεια

2 ώρες

5. Υλικοτεχνική υποδομή

Αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων με διαδραστικό πίνακα ή υπολογιστή με βιντεοπροβολέα, οθόνη προβολής.

Σύνδεση στο διαδίκτυο

Ο υπολογιστής να διαθέτει μικρόφωνο και ηχεία.

Τα μουσικά όργανα που παρουσιάζονται στα φύλλα εργασίας

Φύλλα εργασίας

6. Συνοπτική περιγραφή

Διδακτικές μέθοδοι:

Κατευθυνόμενη μάθηση

Ομαδοσυνεργατική μάθηση

Πόροι – εκπαιδευτικό υλικό/Πηγές:

Freemind, <https://sourceforge.net/projects/freemind/>)

Bubble.us, <http://www.bubbl.us/>).

Άνοιξη - Ορχηστρικό (μουσική Γιάννης Βαρδής), <https://www.youtube.com/watch?v=GUewmo-IdJI>

Ελλήνων Δρώμενα - Ήχος Κρουστός, <https://www.youtube.com/watch?v=6AsJK-6oMXk>

Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Αγγελονίδης, Ι., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Γ' & Δ' Δημοτικού. Βιβλίο του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Μαριδάκη, Μ., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού. Βιβλίο του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Μαριδάκη, Μ., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού. Βιβλίο του μαθητή*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Αγγελονίδης, Ι., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Γ' & Δ' Δημοτικού. Βιβλίο του μαθητή*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Οργάνωση της τάξης

Ομάδες των 4 ατόμων

Προστιθέμενη αξία των ΤΠΕ

Η εκπαιδευτική τεχνολογία που χρησιμοποιείται στο παρόν σενάριο προσδίδει στην εκπαιδευτική διαδικασία μια προστιθέμενη αξία καθώς το βίντεο, αν και χρησιμοποιείται στην εκπαίδευση πολλά χρόνια, εντούτοις το πλεονέκτημα του δηλ. ο συνδυασμός λόγου, ήχου και εικόνας συνεχίζει να έλκει τους μαθητές και συμβάλλει θετικά στην υποστήριξη της μάθησης. Ταυτόχρονα αποτελεί μια καλή λύση για την αναπλαισίωση της μάθησης που προέρχεται από τη γνώμη και τις ιδέες του «ειδικού».

Όσον αφορά τον διαδραστικό πίνακα, παρέχει τη δυνατότητα ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη μετωπιαία διδασκαλία με περισσότερο ενεργητικό τρόπο, σε σχέση με το απλό προβολικό μηχάνημα. Ταυτόχρονα δίνει την δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να παράξει εκπαιδευτικό υλικό από την οθόνη του διαδραστικού πίνακα επιτυγχάνοντας έτσι εμβάθυνση της γνώσης.

Συνοπτική περιγραφή δραστηριοτήτων

1η ώρα

Δραστηριότητα 1η

Ο εκπαιδευτικός μετά από μια μικρή εισήγηση για το μάθημα της μουσικοκινητικής αγωγής, ξεκινάει την ανίχνευση των πρότερων γνώσεων των μαθητών με την τεχνική του καταιγισμού ιδεών, καταγράφοντας όλες τις απαντήσεις των μαθητών στο διαδραστικό πίνακα.

Στη συνέχεια, δημιουργείται με τη συμμετοχή των μαθητών ένας εννοιολογικός χάρτης που θα συνδέει τις προγενέστερες γνώσεις των μαθητών σχετικά με τον ήχο, το λόγο, τις ρυθμικές αξίες, τη δυναμική και τη ρυθμική αγωγή, χρησιμοποιώντας αντίστοιχο λογισμικό που είναι εγκατεστημένο στον υπολογιστή (λ.χ. Freemind, <https://sourceforge.net/projects/freemind/>) ή άλλη αντίστοιχη διαδικτυακή εφαρμογή (λ.χ. Bubble.us, <http://www.bubbl.us/>).

Δραστηριότητα 2η

Αφού χωριστούν οι μαθητές (σε ομάδες των 4 μαθητών), ο εκπαιδευτικός τους μοιράζει σε κάθε ομάδα ένα φύλλο εργασίας που αντιστοιχεί στο: «Μουσικά όργανα» (Βιβλίο του μαθητή της Γ και Δ τάξης, σ. 70 -71). Οι μαθητές καλούνται να παρατηρήσουν το φύλλο εργασίας και να συμπληρώσουν πως λένε το κάθε όργανο στον αντίστοιχο χώρο που υπάρχει.

Δραστηριότητα 3η

Στο διαδραστικό πίνακα ο εκπαιδευτικός προβάλλει τις εικόνες των σελίδων 72 και 73 από το Βιβλίο του μαθητή της Γ και Δ τάξης και ζητάει από τους μαθητές να ταιριάξουν με πιο από τα όργανα

της προηγούμενης δραστηριότητας θα συνόδευαν την κίνηση των προβαλλόμενων εικόνων αιτιολογώντας την απάντησή τους. (καμιά απάντηση δεν θεωρείται λάθος).

Οι μαθητές κινούνται στο χώρο με βάση την εικόνα που προβάλλεται και συνοδεύουν την κίνηση τους μιμούμενοι τον ήχο του οργάνου που επέλεξαν.

Δραστηριότητα 4^η

Ο εκπαιδευτικός αναπαράγει, μέσω του διαδραστικού πίνακα, αρχεία ήχου και οι μαθητές καλούνται να τα εμπλουτίσουν με την κίνηση τους λ.χ. για το *La Primavera* του A. Vivaldi (το Piano – Forte), το «Κάτω στο γιαλό» (ρυθμικές αξίες), το «ΑΝΟΙΞΗ», (<https://www.youtube.com/watch?v=GUewmo-IdJI>) (καλλιέργεια της κινητικής δημιουργικότητας)

Δραστηριότητα 5^η

Στους μαθητές δίνεται εκτύπωση του εννοιολογικού χάρτη της 1^{ης} δραστηριότητας και τους ζητείται να προβούν στις κατάλληλες προσθήκες που θεωρούν απαραίτητες αφού παρακολουθούν στο διαδραστικό πίνακα τα 10 πρώτα λεπτά από το βίντεο: «Ελλήνων Δρώμενα - Ήχος Κρουστός», <https://www.youtube.com/watch?v=6AsJK-6oMXk>.

Δραστηριότητα 6^η

Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να μελετήσουν στο σπίτι το «Παράξενες ορχήστρες» (Βιβλίο του μαθητή της Γ και Δ τάξης, σ. 76) και στο επόμενο μάθημα να φέρουν μαζί τους αντικείμενο/α καθημερινής χρήσης που να βγάζουν ήχο (δεν δίνει παραδείγματα) γιατί με τα άλλα μέλη της ομάδας τους θα φτιάξουν μια ορχήστρα.

2^η ώρα

Δραστηριότητα 7^η

Ο εκπαιδευτικός μιλάει στους μαθητές για τη θάλασσα. Προσπαθεί να ενεργοποιήσει τις αισθήσεις των μαθητών περιγράφοντας σκηνές από τη θάλασσα σε διαφορετικές εποχές (χειμώνα με κύματα, καλοκαίρι με τις φωνές των παιδιών που παίζουν κ.λπ.). Σε κάθε περιγραφή ζητάει από τα παιδιά να στολίσουν την περιγραφή του με ήχους που ταιριάζουν. Τους παρουσιάζει μικρά και μεγάλα βότσαλα και τα παιδιά δοκιμάζουν να παράγουν ήχους με αυτά. Τα παιδιά μιμούνται τον ήχο του κύματος κουνώντας χαλίκια ή όσπρια ή μικρή ποσότητα άμμου μέσα σε χειροτύμπανα.

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να φανταστούν την θάλασσα και τους ήχους της σε μια συγκεκριμένη εποχή και να «συνθέσουν» ένα μουσικό κομμάτι με θέμα τη ΘΑΛΑΣΣΑ παίζοντας τα «όργανα» που έφεραν από το σπίτι τους. Το κομμάτι τους όταν είναι έτοιμο το ηχογραφούν με τη βοήθεια του υπολογιστή.

Δραστηριότητα 8^η

Αυτοσχεδιασμός: Τα παιδιά για κάθε μια από τις «μουσικές συνθέσεις» που έγραψαν οι ομάδες καλούνται να αυτοσχεδιάσουν κινητικά με θέμα τη ΘΑΛΑΣΣΑ.

7. Αξιολόγηση μαθητών

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται, μέσω των απαντήσεων που έδωσαν στα φύλλα εργασίας (αναγνώριση οργάνων), ρυθμικές αξίες, κ.λπ.), την απόδοση κινήσεων (ως προς το ρυθμό και το ηχόχρωμα), για λόγους εμβάθυνσης της διδασκαλίας.

Δεν αξιολογούνται, ούτε σχολιάζονται, οι αυτοσχεδισμοί και οι κινητικές αποκρίσεις των μαθητών.

8. Επεκτάσεις

Το μάθημα θα μπορούσε να γίνει διαθεματικό εμπλέκοντας και άλλα γνωστικά αντικείμενα όπως τα Μαθηματικά, τη Μουσική, την Αισθητική αγωγή, την Ιστορία, τη Γεωγραφία, κ.ά.

Οι αυτοσχεδισμοί θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν το τμήμα ενός «παραδοτέου» σχολικών δραστηριοτήτων λ.χ. περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

2 Βιβλιογραφία

- Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για μαθητές με αυτισμό (2003). Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Τμήμα Ειδικής Αγωγής.
- Devlin, B. & Scherer, S.W. (2012). Genetic architecture in autism spectrum disorder. *Current Opinion in Genetics & Development*, 22(3), 229-237.
- Green, D., Charman, T., Pickles, A., Chandler, S., Loucas, T., Simonoff, E. & Baird, G. (2009). Impairment in movement skills of children with autistic spectrum disorders. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 51, 311-316.
- Jansiewicz, E.M., Goldberg, M.C., Newschaffer, C.J., Denekla, M.B., Landa, R. & Mostofsky, S.H. (2006). Motor signs distinguish children with high functioning autism and Asperger's syndrome from controls. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 36, 613-621.
- Μακρυλάκης, Κ. (χχ). *Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στη νοσολογία του αναπνευστικού συστήματος*. Ανακτήθηκε από <https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/6116/1/Kef1.pdf>
- Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Αγγελονίδης, Ι., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Γ' & Δ' Δημοτικού. Βιβλίο του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων
- Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Μαριδάκη, Μ., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού. Βιβλίο του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων
- Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Μαριδάκη, Μ., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Α' & Β' Δημοτικού. Βιβλίο του μαθητή*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων
- Μπουρνέλλη, Π., Κουτσούκη, Δ., Ζωγράφου, Μ., Αγγελονίδης, Ι., Χατζόπουλος, Δ., & Αγαλιανού, Ο. (2006). *Φυσική Αγωγή Γ' & Δ' Δημοτικού. Βιβλίο του μαθητή*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων
- Στάικου, Κ.Π. (2008). *Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία δεξιοτήτων καθημερινής ζωής σε άτομα στο φάσμα του αυτισμού*. Αδημοσίευτη διπλωματική εργασία, Τμήμα Μηχανικών Η/Υ, Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων. Θεσσαλία, Ελλάδα.
- Sturmey, P. & Fitzer, A. (2007). *Autism spectrum disorders: Applied behavior analysis, evidence, and practice*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Χρόνη, Σ., & Χατζηγεωργιάδης, Α. (2005). Φύλα και ισότητα. Στο Γ. Θεοδωράκης (Επιμ.), *Από τα σπορ στη καθημερινή ζωή. Όλοι διαφορετικοί όλοι ίσοι* (σσ. 85-103). Αθήνα: ΥΠ.Ε.Π.Θ. - Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων Κ.Π.Σ. - Εφαρμογή προγραμμάτων που προωθούν την ισότητα στη κοινωνία – Καλλιπάτειρα. Βιβλίο Εκπαιδευτικού.

Το παρόν σενάριο περιλαμβάνεται στο επιμορφωτικό υλικό της εκπαίδευσης επιμορφωτών Β' επιπέδου ΤΠΕ στα ΠΑΚΕ (Συστάδα 8: Φυσική Αγωγή και Υγεία), όπως αναπτύχθηκε/προσαρμόστηκε και αξιοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου ΤΠΕ)», <http://e-pimorfosi.cti.gr>, του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020, με τελικό δικαιούχο το ΙΤΥΕ «Διόφαντος».

Το επιμορφωτικό υλικό αποτελεί ιδιοκτησία του ΥΠΑΙΘ και καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών. Διατέθηκε μέσω της ειδικής πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης της παραπάνω Πράξης (moodle), ενώ την ευθύνη ανάπτυξής του είχε συγγραφική ομάδα εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Παναγιώτη Αντωνίου, Καθηγητή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Τομέας Προπονητικής.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

